

Cuiavian University in Wloclawek

Scientific and pedagogic internship

**LEGAL EDUCATION AS A COMPONENT
OF THE EDUCATION SYSTEM IN UKRAINE
AND EU COUNTRIES**

March 25 – April 5, 2019

**Wloclawek,
Republic of Poland
2019**

Scientific and pedagogic internship «Legal education as a component of the education system in Ukraine and EU countries» : Internship proceedings
March 25 – April 5, 2019. Wloclawek, Republic of Poland. 100 pages.

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

CONTENTS

Підготовка кадрів для Департаменту захисту економіки Національної поліції України в умовах гармонізації з європейським законодавством	5
Близнюк І. Л.	5
Розвиток юридичної освіти та науки в Україні: історичні витоки та сучасність	8
Буга В. В.	8
Місце юридичних дисциплін в системі правової освіти студентів технічних спеціальностей	11
Войнарівський М. М.	11
Юридична освіта і захист прав споживачів	15
Голубєва В. О.	15
Компетентнісний підхід у вищій юридичній школі	18
Гуменна Н. В.	18
Адміністративно-правове регулювання державної політики у сфері юридичної освіти України	21
Джафарова М. В.	21
Напрями розвитку юридичної освіти в Україні на етапі її входження в європейський освітній простір	24
Замрига А. В.	24
Впровадження гендерних стандартів в освіту України	28
Заяць Н. В.	28
Шляхи запровадження кращих міжнародних стандартів фахової підготовки прокурорів в Україні	31
Іванов А. О.	31
Проблеми забезпечення якості вищої юридичної освіти України та в країнах світу	34
Конопельцева О. О.	34
Шляхи підвищення та розвитку активного навчання студентів юридичних спеціальностей	37
Костюченко О. Є.	37
Проблемні аспекти підготовки та проведення практичних занять з трудового права зі здобувачами закладів вищої освіти системи МВС України	41
Кравченко І. М.	41
Юридична освіта і наука в Україні: стан і виклики XXI століття	45
Лінник Н. В.	45
Юридична освіта в Україні: сучасні проблеми і шляхи їх подолання	49
Любчик О. А.	49

Юридична освіта України та країн ЄС: питання якості кадрів Мазепа С. О.	53
Юридична освіта як механізм реалізації правничих компетентностей Митник А. А.	56
Використання європейського досвіду реалізації медіаційних процедур під час проведення занять з навчальної дисципліни «Медіація в цивільному судочинстві» Озерський І. В.	58
Сучасна юридична освіта в Україні: проблемні питання Романцова С. В.	61
Особливості професійної підготовки працівників підрозділів Департаменту захисту економіки Національної поліції України для вирішення завдань протидії злочинності у зовнішньоекономічній діяльності Сахарова О. Б.	65
Юридична освіта в Україні: шляхи розвитку Сезонов В. С.	68
Правовий статус закладів вищої освіти за законодавством України Сіщук Л. В.	71
Особливості підготовки фахівців-юристів у сфері ІТ в Національному університеті «Одеська юридична академія» Сулейманова С. Р., Дрогозюк К. Б.	74
Безперервна освіта поліцейських Філіпенко А. С.	77
Врахування вчення про систему аграрного права при викладанні навчальної дисципліни «Аграрне право» Чабаненко М. М.	81
Ключові проблемні питання розвитку вищої юридичної освіти в Україні Шеховцова В. В.	84
Проблеми вищої юридичної освіти Шиян О. Ю.	85
Юридична освіта в Україні: проблеми та питання сьогодення Шкута О. О.	89
Процесуальний контроль суду над проведенням негласних (розшукових) слідчих дій у контексті спеціальної тренінгової підготовки суддів Яровий А. Р.	91
Сучасні підходи до підготовки юристів в Україні Ярош А. О.	95

ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Сіщук Л. В.

кандидат юридичних наук,

завідувач Лабораторії проблем корпоративного права

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва

імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України
м. Київ, Україна

Правове регулювання діяльності закладів вищої освіти в Україні регулюється Конституцією України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про науку та науково-технічну діяльність» тощо. При цьому спеціальним законом, що визначає правовий статус закладів вищої освіти, є Закон України «Про вищу освіту». Цей Закон встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи вищої освіти, створює умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з закладами вищої освіти на принципах автономії закладів вищої освіти, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» автономія закладу вищої освіти полягає у самостійності, незалежності і відповідальності закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності [2]. Закладом вищої освіти вважається окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, що діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти. При цьому, якщо заклад вищої освіти є юридичною особою публічного права, то її правовий статус визначається Господарським кодексом України та спеціальними законами в залежності від виду закладу вищої освіти. Щодо закладів вищої освіти, створених як юридичні особи приватного права, то їх правовий статус регулюється Цивільним кодексом України з урахуванням Закону України «Про вищу освіту», що варто розглянути більш детально, оскільки в сучасних умовах розвитку освітньої діяльності надається перевага такого виду юридичним особам.

Оскільки заклад вищої освіти є окремим видом установи, то слід звернути увагу на дефініцію установи, що міститься у ч. 3 ст. 83 Цивільного кодексу України, згідно якої це організація, створена однією або кількома особами

(засновниками), які не беруть участі в управлінні нею, шляхом об'єднання (виділення) їхнього майна для досягнення мети, визначеної засновниками, за рахунок цього майна [1]. Особливістю функціонування установи як юридичної особи приватного права є те, що засновники установи хоча й не беруть участі в управлінні нею, але в установчому акті мають визначити майно, яке засновник повинен передати установі після її державної реєстрації. Відповідно до п. 10 ст. 1 Закону України «Про вищу освіту» засновником закладу вищої освіти може бути орган державної влади від імені держави, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад вищої освіти [2].

Щодо спеціальних особливостей функціонування закладів вищої освіти, що визначені у Законі України «Про вищу освіту», то варто зазначити, що заклад вищої освіти як суб'єкт господарювання може діяти як бюджетна установа, неприбутковий заклад вищої освіти, прибутковий заклад вищої освіти (ч. 1 ст. 27); юридична особа (крім наукової установи) набуває статусу закладу вищої освіти з моменту отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності (ч. 2 ст. 27); заклади вищої освіти державної, комунальної та приватної форми власності мають рівні права у провадженні освітньої, наукової та інших видів діяльності (ч. 4 ст. 27); заклади вищої освіти можуть провадити освітню діяльність спільно з іноземними навчальними закладами за узгодженими освітніми програмами (ч. 5 ст. 27) [2].

В контексті зазначених положень в першу чергу важливо чітко визначати у статуті правовий статус усіх учасників освітнього процесу [4, с. 118], в тому числі статус закладу вищої освіти. Адже законодавство передбачає єдину можливу організаційно-правову форму ВНЗ – установа. Щодо терміну «заклад», то таке поняття не несе смислового навантаження окремої організаційно-правової форми, а лише вказує на специфіку установи, яка зумовлена особливостями сфери основної діяльності – освітньої діяльності, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти й задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб [3, с. 93].

При цьому заклад вищої освіти діє на підставі власного статуту. Рішення про утворення, реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, перетворення) чи ліквідацію закладу вищої освіти приймається: 1) для закладів державної форми власності – Кабінетом Міністрів України; 2) для закладів комунальної форми власності – відповідними органами місцевого самоврядування; 3) для закладів приватної форми власності – фізичними та/або юридичними особами відповідно до закону, у тому числі релігійними організаціями, статуту (положення) яких зареєстровано у встановленому законодавством порядку (ст. 31 Закону України «Про вищу освіту») [2].

Щодо принципів діяльності, то заклади вищої освіти проводять діяльність на засадах автономії та самоврядування; розмежування прав, повноважень і

відповідальності засновника (засновників), державних органів та органів місцевого самоврядування, до сфери управління яких належить заклад вищої освіти, органів управління закладу вищої освіти та його структурних підрозділів; поєднання колегіальних та єдиноначальних засад; незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій (крім закладів вищої духовної освіти).

Таким чином, варто зазначити, що поряд із загальними засадами функціонування установ, що визначені цивільним законодавством, діють спеціальні принципи їх створення і діяльності, що визначені законодавством про вищу освіту, перелік і зміст яких потребують більш детального дослідження.

Література:

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2003. №№ 40-44. Ст. 356. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Про вищу освіту: Закон України від 1 липня 2014 року № 1556-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР). 2014. № 37-38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. Баб'юк В. П. Організаційно-правова форма вищого навчального закладу як юридичної особи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція.* № 19. 2016. С. 91 – 94.
4. Яковлева Г. О. Правовий статус учасників освітнього процесу у вищих навчальних закладах у світлі нового Закону України «Про вищу освіту». *Право та інновації.* № 1(13). 2016. С. 115 – 121.